

ถ้วนที่สุด

ที่ อก 0804/ 1092

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	
รับที่	2992
วันที่	11 มิ.ย. 2550 14.31
เวลา	

กระทรวงอุตสาหกรรม

ถนนพระรามที่ 6 กรุงเทพฯ 10400

10 เมษายน 2550

1/151
11 มิ.ย. 50
15.20

เรื่อง แผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2551 – 2555)
จำนวน 100 ชุด

ตามที่ รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจโดยได้ยึดแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้แก่ภาคเศรษฐกิจโดยรวม และให้ความสำคัญกับเป้าหมายการเพิ่มประสิทธิภาพ และผลิตภาพ โดยที่ นโยบายรัฐบาลข้อที่ 2.3.1 ได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนแม่บทการเสริมสร้างประสิทธิภาพ แห่งชาติ ซึ่งเป็นรากฐานการเติบโตของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ อันจะนำมาซึ่งการเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันของประเทศที่ยั่งยืนในระยะยาว นั้น

กระทรวงอุตสาหกรรมได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ได้อย่างมั่นคง จึงได้ร่วมกับภาคเอกชนจัดทำแผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2551 – 2555) ขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมที่ผ่านมาในช่วงปี 2525 – 2548 มีอัตราการขยายตัว โดยเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 8.13 ต่อปี เป็นผลมาจากปัจจัยทางด้านแรงงานร้อยละ 2.12 ปัจจัยทุนร้อยละ 5.45 ในขณะที่ปัจจัยทางด้านผลิตภาพการผลิต (Total Factor Productivity : TFP) สนับสนุนการเติบโตเพียงร้อยละ 0.57 ซึ่งนับว่าเป็นอัตราที่ต่ำ ทั้งนี้ เนื่องจากที่ผ่านมา การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมเป็นการเติบโตในเชิง ปริมาณ และยังมีจุดอ่อนในเชิงโครงสร้างหลายประการ รวมทั้ง ยังขาดการบริหารจัดการที่ดี การผลิตสินค้า ส่วนใหญ่เป็นการรับจ้างผลิตโดยอาศัยความได้เปรียบในด้านต้นทุนจากค่าจ้างแรงงาน และให้ความสำคัญกับ การเพิ่มปัจจัยทุนและแรงงานเป็นหลัก โดยไม่พยายามสร้างความเข้มแข็งให้กับประสิทธิภาพและผลิตภาพ ภายในกลุ่มอุตสาหกรรม ส่งผลให้โครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมขาดความสมดุล และขาดภูมิคุ้มกันที่ดี

/ ซึ่งหาก...

ซึ่งหากสถานการณ์ยังคงดำเนินไปในลักษณะเช่นนี้ ความได้เปรียบทางการค้าซึ่งอาศัยแรงงานที่มีต้นทุนต่ำ หรืออัตราแลกเปลี่ยนที่อ่อนค่า คงไม่สามารถทำให้อุตสาหกรรมไทยเติบโตอย่างยั่งยืนได้ในระยะยาว เนื่องจากต้องเผชิญกับแรงกดดันจากสินค้าราคาถูกในตลาดระดับล่างจากประเทศจีน และประเทศเวียดนาม รวมทั้งความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนแรงกดดันจากสินค้าของประเทศที่เป็นคู่แข่งและประเทศที่มีความก้าวหน้าในการพัฒนาอุตสาหกรรมสูง ล้วนมีอิทธิพลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทย

ดังนั้น ประเด็นสำคัญของการพัฒนาและสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีแก่ภาคอุตสาหกรรมไทยให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพในระยะยาว ภายใต้ข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรแรงงานและทุนของประเทศ คือ จะต้องดำเนินกลยุทธ์การพัฒนาโดยใช้การพัฒนาผลิตภาพ (Productivity) ที่เกิดจากปัจจัยภายในเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน และมีความพร้อมต่อความผันผวนของสถานการณ์ภายนอก โดยอาศัยความร่วมมือและบูรณาการกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งภาคเอกชนจะต้องปรับเปลี่ยนเข้ามามีบทบาทในการผลักดันการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพด้วยตนเอง โดยร่วมมือกับภาครัฐในการร่วมคิดร่วมทำ (Collaboration) ดังนั้น แผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม พ.ศ. 2551-2555 ที่ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันจัดทำขึ้น จึงเน้นบทบาทของภาคเอกชนเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม

2. วัตถุประสงค์ของแผนแม่บท

2.1 เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประสิทธิภาพและผลิตภาพ ซึ่งเป็นรากฐานการเติบโตของผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่ยั่งยืน อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

2.2 เพื่อแก้ไขปัญหา ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันให้กับภาคอุตสาหกรรมของไทยให้สามารถอยู่รอดและแข่งขันได้ในเวทีการค้าโลก

2.3 เพื่อผลักดันให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนาด้วยตนเอง และให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพ โดยร่วมมือกับภาครัฐในการร่วมคิดร่วมทำ (Collaboration)

3. แนวทางการดำเนินการตามแผนแม่บท

แผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม ได้กำหนดเป้าหมายของการดำเนินการตามระยะเวลาของแผนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 – 2555 ไว้ 3 ประการ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 ผลผลิตภาพแรงงานของภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น

เป้าหมายที่ 2 กลุ่มอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทมีจำนวนเพิ่มขึ้น

เป้าหมายที่ 3 ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทมีจำนวนเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ แผนแม่บทฯ ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเพิ่มผลผลิตภาพ โดยพิจารณาจากปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตภาพ ดังนี้

1. การยกระดับความสามารถทักษะแรงงาน (Human Skill)
2. การยกระดับความสามารถทางด้านการบริหารจัดการ (Management)
3. การปรับปรุงประสิทธิภาพเครื่องจักร
4. การพัฒนาระบบ Logistics ภายในกลุ่มอุตสาหกรรม
5. การสร้างเครือข่ายพันธมิตรธุรกิจ และ Supply Chain

4. ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ. 2551 – 2555

5. ผลลัพธ์และผลกระทบ

5.1 ภาคอุตสาหกรรมมีกรอบและทิศทางในการเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตภาพที่เป็นรูปธรรม อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

5.2 แรงงานในภาคอุตสาหกรรมมีทักษะความสามารถเพิ่มขึ้น สามารถรองรับกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

5.3 กระตุ้น และผลักดันให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนาด้วยตนเอง และให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตภาพ โดยร่วมมือกับภาครัฐในการร่วมคิดร่วมทำ (Collaboration)

6. ข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีแก่ภาคอุตสาหกรรมไทยให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน และขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพในระยะยาว กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้ดำเนินกลยุทธ์การพัฒนา โดยใช้การพัฒนาผลผลิตภาพ (Productivity) เป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือและบูรณาการกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการร่วมคิดร่วมทำ (Collaboration) โดยในปีงบประมาณ 2550 กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณจำนวน 119.20 ล้านบาท แก่สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เพื่อดำเนินโครงการยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมในสาขาอุตสาหกรรมยาง และสิ่งพิมพ์

/ เพื่อการเพิ่ม...

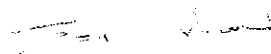
เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพแก่ภาคอุตสาหกรรม ซึ่งโครงการดังกล่าวได้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรมสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ อันจะนำไปสู่การผลักดันการเพิ่มผลิตภาพอย่างต่อเนื่อง และบังเกิดประโยชน์ตามเจตนารมณ์ตามที่รัฐบาลได้มุ่งหวังไว้ กระทรวงอุตสาหกรรม จึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

1. ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม พ.ศ. 2551-2555

2. มอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อรองรับแผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม พ.ศ. 2551-2555 ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไปด้วย
จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายสิทธิชัย บันเปี่ยมราษฎร์)

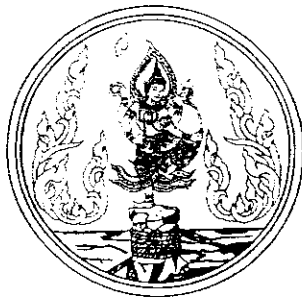
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

สำนักนโยบายอุตสาหกรรมมหภาค

โทร 0- 2202-4290, 0- 2202-4375

โทรสาร 0-2644 – 8817

แผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม

พ.ศ. 2551- 2555

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรม

แผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม

1. สถานภาพด้านผลิตภาพของประเทศไทย

การขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยที่ผ่านมาเกิดขึ้นบนพื้นฐานของการขยายตัวในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ โดยอาศัยปัจจัยทุน และแรงงานเป็นหลัก ในขณะที่การเพิ่มขึ้นของผลิตภาพการผลิตโดยรวม (Total Factor Productivity: TFP)¹ ของประเทศยังอยู่ในระดับต่ำ จะเห็นได้จากในช่วงปี 2525 – 2548 ประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ 6.03 ต่อปี เป็นผลมาจากปัจจัยทางด้านแรงงานร้อยละ 0.60 ปัจจัยทุนร้อยละ 4.73 และปัจจัยทางด้านผลิตภาพการผลิต (TFP) เพียงร้อยละ 0.70 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการขาดประสิทธิภาพในการใช้ปัจจัยการผลิตในภาพรวม และปัญหาเชิงโครงสร้างที่ไม่สมดุลของประเทศที่จำเป็นต้องพึ่งพาทุนและแรงงานเป็นตัวขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ โดยการเพิ่มขึ้นของปัจจัยทุนจะเป็นแหล่งที่มาสำคัญของ การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ผลิตภาพการผลิตโดยรวมมีส่วนช่วยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้เพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ ปัจจัยทุนของประเทศถือว่ามีจำนวนจำกัด จำเป็นต้องพึ่งพาจากต่างประเทศ และมีความเสี่ยงต่อระบบเศรษฐกิจอย่างมาก หากขาดการควบคุมที่เหมาะสม ดังที่ประสบมาในอดีต นอกจากนี้ ปัจจัยแรงงานของประเทศอยู่ในสภาวะการจ้างงานเต็มที่ ซึ่งปัญหาของปัจจัยเหล่านี้เป็นข้อจำกัดของการพัฒนาที่ยั่งยืน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว

ภาคอุตสาหกรรมในช่วงปี 2525 – 2548 มีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 8.13 ต่อปี เป็นผลมาจากปัจจัยทางด้านแรงงานร้อยละ 2.12 ปัจจัยทุนร้อยละ 5.45 ในขณะที่ปัจจัยทางด้านผลิตภาพการผลิต (TFP) สนับสนุนการเติบโตเพียงร้อยละ 0.57 ซึ่งนับว่าเป็นอัตราที่ต่ำ ทั้งนี้ เนื่องจากที่ผ่านมา การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมเป็นการเติบโตในเชิงปริมาณ และยังมีจุดอ่อนในเชิงโครงสร้างหลายประการ รวมทั้ง ยังขาดการบริหารจัดการที่ดี การผลิตสินค้าส่วนใหญ่เป็นการผลิตที่มีการเพิ่มมูลค่าในระดับต้น และเป็นการรับจ้างผลิตโดยอาศัยความได้เปรียบในด้านต้นทุนจากค่าจ้างแรงงาน แต่ยังคงจำเป็นต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบ เงินทุน และเทคโนโลยีจากต่างประเทศในสัดส่วนที่สูง ขณะที่ แรงงานยังขาดทักษะที่จำเป็นต่อการทำ งานเนื่องจากแรงงานในภาคการผลิตมีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 61.9 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังพึ่งพาแรงงานไร้ฝีมืออยู่เป็นจำนวนมาก รวมทั้ง คุณภาพการศึกษาของแรงงานยังไม่พอที่จะปรับตัวเพื่อเข้าสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ ประกอบกับการพัฒนาบุคลากรที่เข้าสู่ตลาดแรงงานยังขาด

¹ ผลิตภาพการผลิตโดยรวม (Total Factor Productivity: TFP) เป็นตัวชี้วัดการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มที่เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากปัจจัยทุน และแรงงานที่ใช้ในการผลิต โดยส่วนใหญ่มักจะสะท้อนให้เห็นถึงการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ในเชิงคุณภาพมากกว่าในเชิงปริมาณ เช่น ความได้เปรียบของระดับเทคโนโลยี หรือความสามารถในการบริหารจัดการ ระดับของการวิจัยและพัฒนา และความเชื่อมั่นในตราสินค้า รวมถึง ปัจจัยด้านการตลาดต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น ซึ่งค่า TFP จะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการใช้ปัจจัยการผลิตโดยรวม

คุณภาพไม่สอดคล้องกับทิศทางและความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ส่งผลให้สมรรถนะในการทำงาน และผลิตภาพแรงงานอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 1 แหล่งที่มาของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	เฉลี่ย 2525-2548
ประเทศ										
อัตราการขยายตัว	-1.37	-10.51	4.45	4.75	2.17	5.32	7.14	6.28	4.49	6.03
แหล่งที่มาของการเจริญเติบโต										
แรงงาน	0.60	-1.56	0.82	0.54	0.89	0.93	0.83	1.01	0.44	0.60
ทุน	3.54	-0.57	1.42	1.12	0.19	1.99	1.88	1.98	2.08	4.73
ผลิตภาพการผลิตโดยรวม (TFP)	-5.51	-8.38	2.20	3.07	1.07	2.39	4.41	3.28	1.90	0.70
ภาคอุตสาหกรรม										
อัตราการขยายตัว	1.44	-10.86	11.89	6.07	1.39	7.14	10.70	8.18	5.19	8.13
แหล่งที่มาของการเจริญเติบโต										
แรงงาน	-0.41	-0.33	0.04	3.43	5.59	3.78	1.97	1.22	0.18	2.12
ทุน	0.09	-9.19	7.31	2.35	-2.83	1.23	5.70	3.99	3.06	5.45
ผลิตภาพการผลิตโดยรวม (TFP)	1.76	-1.35	4.54	0.29	-1.37	2.13	3.04	2.97	1.95	0.57

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นอกจากนี้ หากพิจารณาถึงการขยายตัวของผลิตภาพการผลิตรายสาขาอุตสาหกรรม ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม โดยอาศัยแบบจำลองบัญชีการเจริญเติบโต (Growth Accounting Analysis) ในปี 2546 เพื่อสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงในระดับความสามารถของกลุ่มอุตสาหกรรม ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สูงขึ้น นอกเหนือจากการเพิ่มการใช้ปัจจัยทุน และแรงงาน โดยได้แบ่งหมวดอุตสาหกรรม ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มดี (good), แย่ (worse), น่าจะดีขึ้น (better) และอาจจะแย่ลง (worsen) ซึ่งผลของการวิเคราะห์สามารถแสดงได้ ดังนี้

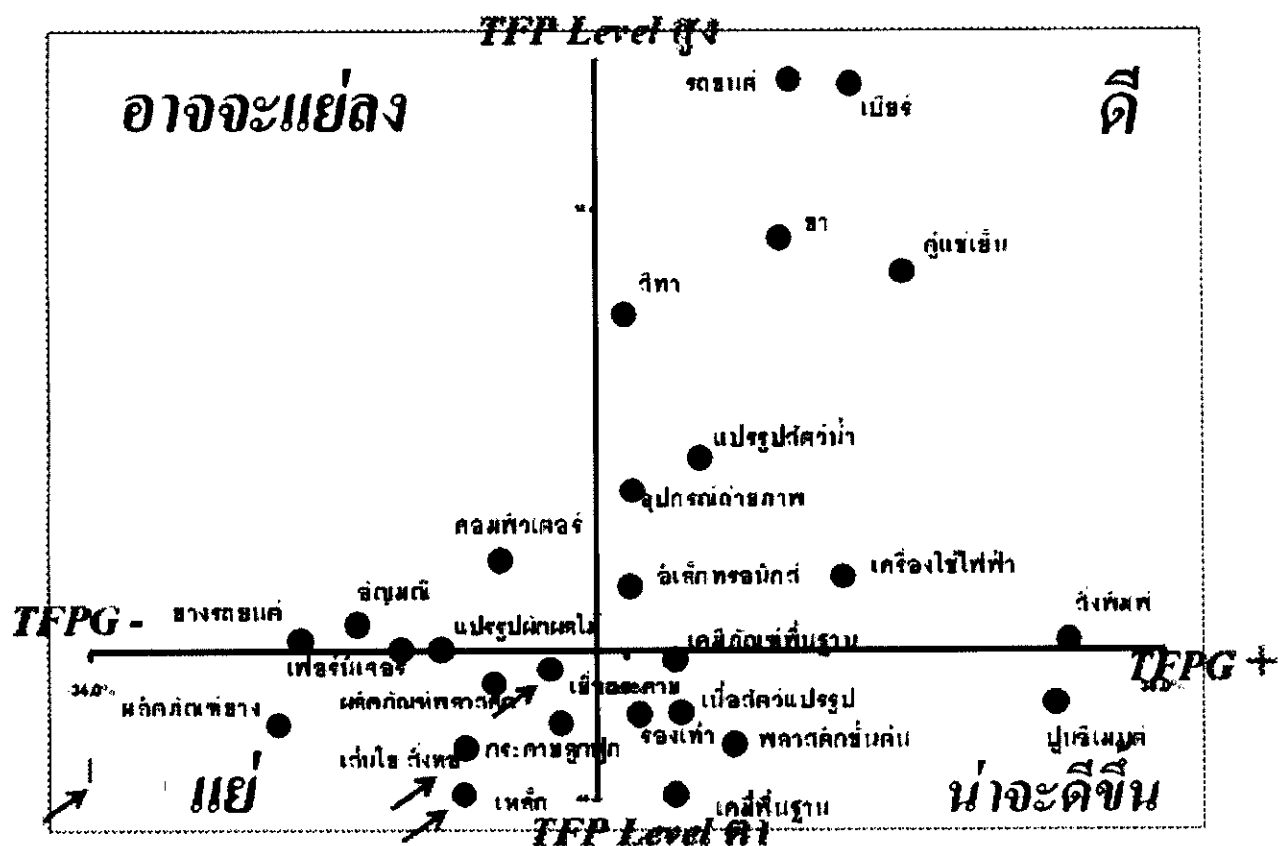
กลุ่มดี ได้แก่ สิ่งพิมพ์ ตู้แช่เย็น เครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์ ยา แปรรูปสัตว์น้ำ อุปกรณ์ถ่ายภาพ และอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

กลุ่มแย่ ได้แก่ เส้นใย สิ่งทอ เยื่อกระดาษ ผลิตภัณฑ์ยาง เหล็ก และผลิตภัณฑ์พลาสติก เป็นต้น

กลุ่มที่น่าจะดีขึ้น ได้แก่ ปูนซีเมนต์ พลาสติกขั้นต้น เนื้อสัตว์แปรรูป และรองเท้า เป็นต้น

กลุ่มที่อาจจะแย่ลง ได้แก่ อัญมณี คอมพิวเตอร์ แปรรูปผักและผลไม้ และยางรถยนต์ เป็นต้น

ระดับ TFP และ TFRG ของอุตสาหกรรม

จากสถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงการใช้ปัจจัยการผลิตของภาคอุตสาหกรรมอย่างไม่เต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก การพัฒนาที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มปัจจัยทุนและแรงงานโดยไม่พยายามสร้างความเข้มแข็งให้กับประสิทธิภาพและผลิตภาพภายในกลุ่มอุตสาหกรรม ส่งผลให้โครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมขาดความสมดุล และขาดภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งหากสถานการณ์ยังคงดำเนินไปในลักษณะเช่นนี้ ความได้เปรียบทางการค้าซึ่งอาศัยแรงงานที่มีต้นทุนต่ำหรืออัตราแลกเปลี่ยนที่อ่อนค่า คงไม่สามารถทำให้อุตสาหกรรมไทยเติบโตอย่างยั่งยืนได้ในระยะยาว เนื่องจากต้องเผชิญกับแรงกดดันจากสินค้าราคาถูกในตลาดระดับล่างจากประเทศจีน และประเทศเวียดนาม รวมทั้ง ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจน แรงกดดันจากสินค้าของประเทศที่เป็นคู่แข่งและประเทศที่มีความก้าวหน้าในการพัฒนาอุตสาหกรรมสูง ล้วนมีอิทธิพลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทย

นอกจากนี้ หากพิจารณาถึงความสามารถในการแข่งขันของไทย จากการจัดอันดับของ International Institute for Management Development : IMD พบว่าประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันลดลงเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิก โดยอันดับความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลงถึง 5 อันดับ จากอันดับที่ 27 ในปี 2547 ลงมาอยู่อันดับที่ 32 ในปี 2548 เนื่องจากหนึ่งในตัวแปรสำคัญจากการจัดอันดับของ IMD คือ ประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจ (Business Efficiency) ซึ่งมีตัวชี้วัดคือ ผลผลิตภาพการผลิต (Productivity) นั้นเอง

และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของตัววัดภายในกลุ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพ IMD ได้รายงานจุดอ่อนของประเทศไทยไว้ 2 ตัววัดที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภาพแรงงาน และประสิทธิภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เมื่อเทียบกับมาตรฐาน ซึ่งเป็นสัญญาณอันตราย เนื่องจากผลิตภาพแรงงานและประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจของ SMEs ถือเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันผลิตภาพของประเทศไทยให้สามารถเติบโตได้ในระยะยาว

ตารางที่ 1: อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ประเทศ	อันดับ 2548	คะแนน 2548	อันดับ 2547	การเปลี่ยนแปลง 2547 - 2548	การเปลี่ยนแปลง 2547 - 2548
ไต้หวัน	18	72.993	11	↓	-7
สิงคโปร์	3	90.993	3	--	0
มาเลเซีย	23	70.080	28	↑	5
ไทย	32	62.598	27	↓	-5
ฟิลิปปินส์	49	49.041	49	--	0
อินโดนีเซีย	60	36.051	59	↓	-1

ที่มา: International Institute for Management Development (IMD)

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าที่ผ่านมาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเป็นผลมาจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก โดยทั้งนี้ ปัจจัยภายนอกนั้นจะมีความผันผวนและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้น ประเด็นสำคัญของการพัฒนาและสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีแก่ภาคอุตสาหกรรมไทยให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพในระยะยาว ภายใต้ข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรแรงงานและทุนของประเทศ คือ จะต้องดำเนินกลยุทธ์การพัฒนาโดยใช้การพัฒนาผลิตภาพ (Productivity) ที่เกิดจากปัจจัยภายในเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน และมีความพร้อมต่อความผันผวนของสถานการณ์ภายนอก โดยอาศัยความร่วมมือและบูรณาการกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งภาคเอกชนจะต้องปรับเปลี่ยนเข้ามามีบทบาทในการผลักดันการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพด้วยตนเอง โดยร่วมมือกับภาครัฐในการร่วมคิดร่วมทำ (Collaboration) ดังนั้น แผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม พ.ศ. 2551-2555 ที่ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันจัดทำขึ้น จึงเน้นบทบาทของภาคเอกชนเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม

2. วัตถุประสงค์ของแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม

นโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลได้ยึดตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจที่ดีให้แก่ภาคเศรษฐกิจโดยรวม และให้ความสำคัญกับเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency) และผลิตภาพ (Productivity) ซึ่งเป็นรากฐานการเติบโตของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ และจะนำมาซึ่งการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยที่ยั่งยืนในระยะยาว

กระทรวงอุตสาหกรรมได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมั่นคง จึงได้ร่วมกับภาคเอกชนจัดทำแผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรมขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประสิทธิภาพและผลิตภาพ ซึ่งเป็นรากฐานการเติบโตของผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่ยั่งยืน อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และคุณภาพชีวิตของประชาชน
2. เพื่อแก้ไขปัญหา ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันให้กับภาคอุตสาหกรรมของไทย ให้สามารถอยู่รอดและแข่งขันได้ในเวทีการค้าโลก
3. เพื่อผลักดันให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนาด้วยตนเอง และให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพ โดยร่วมมือกับภาครัฐในการร่วมคิดร่วมทำ (Collaboration)

3. เป้าหมาย

เป้าหมายที่ 1 ผลิตภาพแรงงานของภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดความสำเร็จ - ผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity) ของภาคอุตสาหกรรมขยาย

ตัวในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี

เป้าหมายที่ 2 กลุ่มอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทมีจำนวนเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดความสำเร็จ - จำนวนกลุ่มอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บท²ในปี

2551 มีจำนวน 13 กลุ่มอุตสาหกรรม และจะเพิ่มขึ้นเป็นไม่น้อยกว่า 25 กลุ่มอุตสาหกรรม ในปี 2555

เป้าหมายที่ 3 ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทมีจำนวนเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดความสำเร็จ - จำนวนผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทในปี

2551 มีจำนวนไม่น้อยกว่า 4,500 โรงงาน และจะเพิ่มขึ้นเป็นไม่น้อยกว่า 9,000 โรงงาน ในปี 2555

² กลุ่มอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทในปี 2551 มีจำนวน 13 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร ยานยนต์และชิ้นส่วน ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เหล็ก ยาง พลาสติก รองเท้าและเครื่องหนัง เซรามิกส์ เครื่องจักรกล ซอฟต์แวร์ สิ่งพิมพ์ และอุตสาหกรรม

4. ยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม³

ในการกำหนดยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรมนั้น จะพิจารณาจากปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพ ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางในการดำเนินการไว้ ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับความสามารถทักษะแรงงาน (Human Skill) ทั้งแรงงานที่มีอยู่เดิมและแรงงานที่กำลังเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

1.1 ยกระดับความรู้ ทักษะแรงงานใหม่ และทักษะแรงงานเดิมที่มีอยู่ให้มีความสามารถ เพื่อรองรับและทันต่อความเปลี่ยนแปลง

1.2 สนับสนุนให้มีการกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงานทั้งในและนอกระบบ โดยเชื่อมโยงกับค่าตอบแทน เช่น ให้มีองค์กรหรือหน่วยงานรับรองมาตรฐาน (Certification Authority) สำหรับทดสอบฝีมือแรงงาน

1.3 สร้างตัวคูณในการเสริมสร้างทักษะให้แรงงาน โดยการเพิ่มจำนวนบุคลากรที่ทำหน้าที่เสริมสร้างทักษะ (Train the Trainers) ให้กับแรงงานในภาคอุตสาหกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การยกระดับความสามารถทางด้านการบริหารจัดการ (Management) ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

2.1 ส่งเสริมการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) มาใช้ในกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพ

2.2 ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continual Quality Improvement) โดยการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิต

2.3 ส่งเสริมการทำ Benchmarking, Best Practices เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของกลุ่มอุตสาหกรรม

2.4 สร้างจิตสำนึกและแรงจูงใจ (Awareness & Incentives) ในการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพแก่ผู้ประกอบการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 . การปรับปรุงประสิทธิภาพเครื่องจักร ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ส่งเสริมการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพเครื่องจักรในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพในการผลิต

³ สำหรับปัจจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะอยู่ในแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา ซึ่งจัดทำโดยกระทรวงอุตสาหกรรมร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบ Logistics ภายในกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

4.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนพัฒนาระบบ Logistics ภายในกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างเครือข่ายพันธมิตรธุรกิจ และ Supply Chain ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

5.1 สนับสนุนการรวมกลุ่มธุรกิจในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) และ Supply Chain เพื่อเชื่อมโยงการผลิต โดยเน้นการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มที่อยู่ในระดับหัวแถวกับท้ายแถว รวมทั้ง กระตุ้นการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังจากภาคเอกชน และสร้างจิตสำนึกของผู้บริหาร / ผู้ประกอบการในการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจให้มีความเข้มแข็ง

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตภาพ (Key Success Factors)

การเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรมจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ จะต้องอาศัย "ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตภาพ" เป็นพลังขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังนี้

5.1 การดำเนินงานร่วมกันอย่างบูรณาการระหว่างภาครัฐและเอกชน

การดำเนินงานร่วมกันดังกล่าวจะเป็นไปในลักษณะที่ ภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการเอง (Player) เพราะการเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตภาพทำแทนกันไม่ได้ ทั้งนี้ ภาครัฐจะดำเนินการพัฒนา "ประสิทธิภาพภายนอก" และเอกชนจะดำเนินการพัฒนา "ประสิทธิภาพภายใน"

5.2 การดำเนินงานร่วมกันภายในกลุ่มอุตสาหกรรมระหว่างกลุ่มที่อยู่ในระดับหัวแถวกับท้ายแถว

การดำเนินงานร่วมกันภายในกลุ่มอุตสาหกรรมระหว่างกลุ่มที่อยู่ในระดับหัวแถวกับท้ายแถว จะสามารถลดช่องว่างและความแตกต่าง หรือระยะห่างระหว่างโรงงานที่อยู่ในระดับหัวแถวกับท้ายแถว ซึ่งจะช่วยให้เกิด Productivity Improvement ทั้งกลุ่มอุตสาหกรรม

5.3 การมีจิตสำนึกที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตภาพในการดำเนินธุรกิจ

การเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรมจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารของสถานประกอบการจะต้องให้ความสำคัญและมีบทบาทกับการเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตภาพภายในองค์กร ซึ่งเมื่อรวมกันจะกลายเป็นผลผลิตภาพของอุตสาหกรรม และส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตภาพของประเทศ

5.4 ความต่อเนื่องของการดำเนินการตามแผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม

แผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรมจะสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ได้นั้น จะต้องมีความต่อเนื่องของการดำเนินการตามระยะเวลาของแผนแม่บท โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการร่วมคิดร่วมทำ (Collaboration) และนำไปสู่การปฏิบัติตามแผนงาน โครงการ ตลอดจน การผลักดันให้มีกลุ่มอุตสาหกรรม และผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการตามแผนแม่บทเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

5.5 การสนับสนุนให้มีธรรมาภิบาลในการดำเนินงานทั้งภาครัฐและเอกชน

การปฏิบัติงานของภาครัฐควรยึดหลักธรรมาภิบาล โดยให้ทุกกิจกรรมมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนและตลอดเวลา สำหรับเอกชนควรมีธรรมาภิบาลทั้งในการบริหารจัดการและการดำเนินธุรกิจ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม

5.6 การมีเครื่องมือที่เหมาะสมในการติดตามและประเมินผลด้านผลิตภาพ

ภาครัฐควรผลักดันให้มีการจัดทำฐานข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงได้และเป็นไปตามมาตรฐานสากล ให้มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงฐานข้อมูลร่วมกัน โดยมีหน่วยงานกลางทำหน้าที่ในการจัดวางระบบ และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบในการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเปรียบเทียบกันได้ สำหรับการสร้างดัชนีตัวชี้วัดเพื่อประโยชน์ในการติดตามผลการดำเนินงาน โดยต้องครอบคลุมทั้งการวัดผลรวมของแผน การวัดประสิทธิผลในแต่ละยุทธศาสตร์และรายอุตสาหกรรมเป้าหมาย

6. การบริหารโครงการ

เนื่องจากแผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม เป็นแผนที่บูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งครอบคลุมและมีขอบเขตการดำเนินงานกว้างขวางตามสภาพ และศักยภาพของแต่ละอุตสาหกรรม ซึ่งทำให้ต้องมีหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินโครงการภายใต้แผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรมเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ อันจะนำมาซึ่งการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ยั่งยืนในระยะยาว จึงได้จัดโครงสร้างในการบริหาร ดังนี้

6.1 คณะกรรมการบริหารโครงการภายใต้แผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม

คณะกรรมการบริหารโครงการภายใต้แผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม ประกอบด้วยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน และมีผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเป็นรองประธาน มีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานประมาณ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการ โดยมีสำนักนโยบายอุตสาหกรรม
มหภาค สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าว
มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมและผลักดันให้ภาคเอกชนมีการพัฒนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาค
อุตสาหกรรม
- 2) บริหารจัดการการดำเนินงานตามแผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาค
อุตสาหกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด
- 3) ประสาน กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการตามแผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพ
และผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม
- 4) แต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- 5) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

6.2 หน่วยประสานการดำเนินการจัดทำโครงการภายใต้แผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพ และผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม จะทำหน้าที่ประสานการดำเนิน
โครงการระหว่างสำนักงานประมาณ กับหน่วยงานดำเนินโครงการต่าง ๆ และพิจารณารายละเอียดโครงการ
แผนการดำเนินโครงการ แผนการใช้จ่ายเงิน รวมทั้ง หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินโครงการ เพื่อให้โครงการ
ภายใต้แผนแม่บทฯ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
